

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

PERINATOLOGIJOS INTEGRUOTOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS
VALDYMO KOMITETO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2024 m. balandžio 9 d. Nr.

Vilnius

Posėdis įvyko: 2024 m. balandžio 9 d. 14:00 val.

Posėdžio pirmininkė: prof. dr. Diana Ramašauskaitė

Posėdžio sekretorė: Liudmila Tereško

Posėdyje dalyvavo: Prof. dr. Diana Ramašauskaitė, prof. dr. Mindaugas Kliučinskas, Rita Gaidelytė, Ramunė Vaitkevičienė, doc. dr. Arūnas Liubšys, Raimundas Petrauskas, Gytė Sirgedienė, Jelena Isakova, prof. dr. Meilė Minkauskienė, Bronius Žaliūnas, Inesa Subotovič, dr. Linas Rovas, Inga Cechanovičienė, Diana Girba – Osinska, Violeta Staniulevičienė, Ignas Rubikas, Edita Bishop, Ginreta Megelinskienė, Natalja Skorobogatova, prof. dr. Rasa Tamelienė, Ilona Joneliūnienė, Jolanta Grigorjevienė; Marina Pukelienė, Gintarė Balčytytė, Vilma Telyčėnienė, Greta Jankauskaitė, Daiva Berūkštienė, Žydrune Baigiene, Tatjana Golubajeva, Rita Gaidelytė, Ramunė Vaitkevičienė, Emilija Bogužienė, Nida Vildžiūnaitė, Raimondas Šiaulys, Augusta Petrušaitė, Gytė Sirgedienė, Ilona Aldakauskienė, Liudmila Tereško, Ingrida Poškienė, Inga Laukytė-Budrienė, Marija Oleškevičienė.

DARBOTVARKĖ:

1. Nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių posistemės aptarimas
2. Stacionarinės aktyviojo gydymo paslaugas teikiančių įstaigų 2023 m. paslaugų kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių rezultatai
3. Lietuvos akušerijos stacionarų 2023 metų ataskaita
4. Lietuvos neonatologijos stacionarų 2023 metų ataskaita
5. Europos naujagimių priežiūros standartų vertimo aptarimas
6. Depresija po gimdymo – prevencija ir pagalba
7. V-900 įsakymo DĖL NĖŠČIŪJŲ, GIMDYVIŲ IR NAUJAGIMIŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO peržiūros aptarimas

1. SVARSTYTA. Nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių posistemės aptarimas

VĮ Registrų centro darbuotoja produkto vadovė Jolanta Valentienė pristatė Nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių posistemę (toliau NGN). Remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gegužės 5 d. 17 d. įsakymu V-1065 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 M. spalio 7 d. įsakymo NR. V-1149 „Dėl privalomų akušerijos, ginekologijos ir neonatologijos sveikatos statistikos apskaitos formų patvirtinimo“ pakeitimo“ skaitmenizuojami medicininiai dokumentai: 025-113/a „Nėščiosios kortelė“, 096/a „Nėštumo ir gimdymo istorija“, 097/a „Naujagimio raidos istorija“, 010-1-1/a „Nėščiosios ir naujagimio kortelė“, 010-2-1/a „Nėščiosios ir negyvagimio kortelė“. Skaitmenizuoti dokumentai bus tarpusavyje susiję ir vienas kitą papildys: Ambulatorinės paslaugos (E113 formos) - Stacionarinės paslaugos (nėščioji, gimdyvė – E096 formos) - Stacionarinės paslaugos (naujagimis – E097 formos).

Ambulatorinio apsilankymo metu peržiūrėti nėštumo dokumentus galima tik užregistravus E113 – ND (nėštumo duomenys, anamnezė). Tampa aktyvi „NĖŠTUMO BŪSENA“ ir visi pacientės dokumentai. Patvirtinus E113 ND dokumentą, galima pildyti kitus E113 dokumentus - E025-113 Nėštumo suvestinė („Nėštumo kortelė“), kuri bus kiekvieną kartą papildoma pateikus bet kurį E113 dokumentą. Jei pacientė atvyksta stacionarinių paslaugų ir neturi aktyvios E113 – ND formos, pirmiausia turi būti patvirtinta E113 – ND, tik tada galima suvedinėti E096 formos dokumentus. Gimdymo metu patvirtinus E096 dokumentą (pateikus ir pasirašius),

ESPBI servisas sukuria naujagimio stacionarinį dokumentą ir dalį duomenų iš E113 ir E096 formų perkelia į E097 Naujagimio raidos istoriją. Dalis duomenų renkamų E113, E096, E097 perkeliama į E010-1-1 ir E010-2-1 ir E003.

Nėštumo kortelės būseną tampa neaktyvi, kai:

- iš karto, kai tik patvirtinama E113-NNA (Nėštumo nutrūkimo/nutraukimo patvirtinimo aktas);
- iš karto, kai išnešiotam naujagimiui sueina 28 d;
- iš karto, kai neišnešiotam naujagimio biologinė motina sulaukia 44-osios nėštumo savaitės.

Bus pildoma ambulatoriškai:

- E113-ND Nėštumo duomenys, anamnezė
- E113-AP Nėščiosios ambulatorinio apsilankymo aprašymas
- E113-RV Rizikos veiksniai
- E113-TP Tyrimai ir procedūros nėštumo metu
- E113-UG Vaisiaus ultragarsinis tyrimas
- E025-113 Nėštumo suvestinė

Bus pildoma stacionare:

- E096-NT Nėščiosios tyrimas, gimdymo priežiūros planas, paskyrimai
- E096-AN Nėštumo, gimdymo ar pogimdyminiu laikotarpio artė netekties ir netekties atvejai
- E096-PTKL Pagalbos teikimo kontrolinis lapas
- E096-PART Partograma
- E096-GE Gimdymo eiga
- E096-CPO Cezario pjūvio operacijos protokolas
- E096-N Naujagimis (-iai)
- E096 Nėštumo ir gimdymo istorija
- E097-TS Tėvų sutikimas dėl naujagimiui atliekamų procedūrų
- E097-NPA Naujagimio pirma apžiūra
- E097-GD Gydytojo dienynas
- E097-AT Atlikti tikrinimai
- E097 Naujagimio raidos istorija
- E010-MPN Negyvagimio / naujagimio mirties atvejo priežasčių nagrinėjimas
- E010-1-1 Nėščiosios ir naujagimio kortelė
- E010-2-1 Nėščiosios ir negyvagimio kortelė

Integraciją planuojama pateikti 2024 m. balandžio mėnesį. Į ESPBI mokymo aplinką planuojama įkelti 2024 m. birželio mėnesį, prasidės įstaigų mokymai. 2024 m. liepos pabaigoje planuojama paleisti į gamybą E-sveikatoje. Asmens sveikatos priežiūros įstaigose planuojama pradėti dirbti 2025-01-01.

Pildyti bus galima e-sveikata (ESPBI online), vidinėse elektroninėse sistemose.

Doc. dr. Tomas Biržietis iškėlė problemą:

ESPBI dubliuojasi naujagimio paskyros. Išdavus gimusiam naujagimiui gimimo pažymėjimą, jam ESPBI sukuriami asmens paskyra. Užregistravus naujagimį VĮ Registrų centre, danai ESPBI sukuriami dar viena naujagimio paskyra (su asmens kodu). Šiuo metu šią klaidą taiso ligoninės, nors problema yra ne dėl ligoninės, o dėl to, kad registruojant naujagimį su asmens kodu, paskyros nesuliejamos, kaip turėtų būti, o sukuriami nauja. Integruojant NGN, prašoma sutvarkyti šią problemą, kad nebūtų techninės galimybės vienam asmeniui turėti dvi paskyras. Kai pradės veikti NGN, paskyros turi būti susietos. Registrų centras išipareigojo sutvarkyti šią problemą, kai įdiegs NGN.

NUTARTA:

1.1. Susipažinta su informacija.

2. SVARSTYTA. Stacionarinės aktyviojo gydymo paslaugas teikiančių įstaigų 2023 m. paslaugų kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių rezultatai

Valstybinės ligonių kasos (toliau - VLK) pristatė Stacionarinės aktyviojo gydymo paslaugas teikiančių įstaigų 2023 m. paslaugų kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių rezultatus.

1 rodiklis. Dalis CPO.

2023 m. PSDF apmokėtų gimdymų – 19 493, iš jų CPO - 4607

Siekiamybė:

Tretinio lygio ASPĮ – 23-25 proc. (buvo 29,3 proc.)

Antrinio B lygio ASPĮ 18-20 proc. (buvo 22,65 proc.)

Antrinio A lygio ASPĮ 10-12 proc. (buvo 16,3 proc.)

2 rodiklis. Makštinis gimdymas po 1 CPO.

Siekiamybė nėra patvirtinta. Rodiklis apskaičiuojamas pagal formulę:

Makštinio gimdymo atvejų dalis po CP = Makštinio gimdymo atvejai po buvusios vienos CP / Gimdyvės su praeityje buvusiu vienu CP

Siekiamybė:

Tretinio lygio ASPĮ – 30 proc. (buvo 30 proc.)

Antrinio B lygio ASPĮ 40 proc. (buvo 34 proc.)

Antrinio A lygio ASPĮ 50 proc. (buvo 46 proc.)

3 rodiklis. Cezario pjūvio operacija (neįtraukiami priešlaikinio gimdymo, daugiavaisio nėštumo, vaisiaus sėdmenų ar kitos netaisyklingos pirmėigos, placentos pirmėigos, vaisiaus žūties gimdoje atvejai)

CPO vertinama 1-4 Robsono grupės pacientėms. Rodiklis apskaičiuojamas pagal formulę:

CPO atlikta pacientėms, kai nėra tam tikrų dgn. = Atliktų CPO skaičius pacientėms, kai nėra tam tikrų dgn. / Gimdymų skaičius, kai nėra tam tikrų dgn.

Paslaugas teikė 15 įstaigų. Vertinta 15 įstaigų.

Vidurkis – 13,7 %, mediana 13,0.

Nauji rodikliai:

4 rodiklis. Cezario pjūvio operacija atlikta pirmą kartą ir pakartotinai gimdžiusioms moterims (vienas vaisius, galvos pirmėiga, $\geq 37+0$ sav., savaiminė gimdymo pradžia). Robsono 1 ir 3 grupės (papildomai atmesti atvejai, kai istorijoje nurodytas vienas iš ACHI kodų (gimdymo sužadinimai ir planiniai CPO)

Paslaugas teikė 15 įstaigų. Vertinta 15 įstaigų.

Vidurkis – 9,3 %, mediana 7,9.

5 rodiklis. Cezario pjūvio operacija atlikta pirmą kartą gimdžiusioms moterims (vienas vaisius, galvos pirmėiga, $\geq 37+0$ sav., savaiminė gimdymo pradžia). Robsono 1 grupė (atmesti atvejai, jei gimdė praeityje (žr. IS SVEIDRA duomenis nuo 2012 metų)).

Paslaugas teikė 15 įstaigų. Vertinta 15 įstaigų.

Vidurkis – 15 %, mediana 14.

NUTARTA:

2.1. Susipažinta su informacija.

3. SVARSTYTA Lietuvos akušerijos stacionarų 2023 metų ataskaita

Prof. dr. Diana Ramašauskaitė pristatė Lietuvos akušerijos stacionarų 2023 metų ataskaitą.

NUTARTA:

3.1. Susipažinta su informacija.

4. SVARSTYTA Lietuvos neonatologijos stacionarų 2023 metų ataskaita

Doc. dr. Arūnas Liubšys ir prof. Dr. Rasa Tamelienė pristatė Lietuvos naujagimių stacionarų 2023 metų ataskaitą.

NUTARTA:

4.1. Susipažinta su informacija.

5. SVARSTYTA Dėl Europos naujagimių sveikatos priežiūros standartų vertimo

Asociacija "Neišnešiotukas" kreipėsi į SAM su prašymu išversti į lietuvių kalbą Europos naujagimių sveikatos priežiūros standartus. Tikslas – vienodi standartai visose ligoninėse.

Europos naujagimio sveikatos priežiūros standartai – dokumentas, tarpinis tarp medikų ir visuomenės, jį ruošė visuomeninės organizacijos ir medikai. Į dokumentą sudėtos šiuolaikiškos naujagimio priežiūros principai. Dokumentas pristatytas Europos parlamente. Gydytojai neonatologai, dalyvaujantys posėdyje, pabrėžė, kad Lietuvoje yra patvirtinti naujagimio sveikatos priežiūros protokolai, kurie apibrėžia didžiąją dalį Europos naujagimių sveikatos priežiūros standartų temų. Protokolų griežtai laikomasi. Šiuo metu dirbama prie esamų protokolų atnaujinimo ir naujų kūrimo, kas yra prioritetiniai dalykai, kadangi reglamentuoja kasdienį darbą. Europos išleistos gairės nedetalizuoja konkrečios pagalbos, tiesiog numato naujagimių pagalbos blokus, kurie susideda iš tam tikrų punktų. Tai yra dokumentas veiklai - kelrodis, bet ne protokolas. Jei organizacija rastų lėšų vertimui ne SAM lygmenyje, dokumentas gali būti išverstas, tarnauti kaip vadovas, kuris apibrėžia gaires, kuriomis kryptimis judėti naujagimio priežiūroje.

NUTARTA:

5.1. Inicijatyvai, kad Europos naujagimio sveikatos priežiūros standartai būtų prieinami, platinami, pritarta.

5.2. Vertimui SAM lygmenyje nepritarta.

6. SVARSTYTA Depresija po gimdymo – prevencija ir pagalba - įgyvendinimas 2023 metais

LR SAM Psichikos sveikatos skyriaus patarėja Edita Bishop pristatė pranešimą dėl informacijos apie veiksmus stiprinant pagalbą nėščiosioms, gimdyvėms ir mamoms, patiriantiems psichikos sveikatos sunkumų.

Pristatyta psichologinė ir psichiatrinė pagalba Lietuvoje. Veikia 116 psichikos sveikatos centrų, kur pagalbą teikia komanda. Centrai yra kiekvienoje savivaldybėje. Paslaugoms siuntimas nereikalingas.

Specializuota psichologinė ir psichiatrinė pagalba:

- Ambulatorinė psichoterapija
- Psichoterapijos dienos stacionaras
- Psichiatrijos dienos stacionaras
- Mobiliosios psichologinių krizių komandos

Ne SAM veiklos srityje:

- Tėvų linija, Mamos linija
- NVO teikiama pagalba

Yra 49 visuomenės sveikatos biurai (aptarnauja 60 savivaldybių).

Veikia projektai:

Šeimų lankymo, teikiant ankstyvosios intervencijos paslaugas. Modelio sukūrimas ir įdiegimas: sukurtas paslaugos teikimo modelis (LSMU), sukurta specialių podiplominių studijų programa (LSMU), parengti šeimos lankymo specialistai (13), paslaugos teikiamos 16-oje Lietuvos savivaldybių (lankomos 325 šeimos).

Psichikos sveikatos raštingumo didinimas ir stigmos mažinimas

2023 m SAM pradėjo projektą „Žvelk giliau“, psichikos sveikatos ambasadorių iniciatyva.

Tikslinė grupė – asmenys, patyrę psichikos sveikatos sunkumų ir (ar) susidūrę su jais savo artimoje aplinkoje.

Tikslas – keisti kitų požiūrį į psichikos sveikatos sutrikimus, skatinti pozityvias nuostatas ir elgesį juos patiriančių žmonių bei jų artimųjų atžvilgiu.

Apmokyta 130 ambasadorių, 14 organizacijų.

Tinklapis pagalbasau.lt

Patalpintas depresijos po gimdymo testas.

Su socialiniais partneriais parengtas pagalbos planas nėščiosioms, gimdyvėms ir mamoms (tėvams), patiriantiems psichikos sveikatos sunkumų: informuoti visuomenę motinystės (tėvystės) ir su tuo susijusių psichologinių iššūkių tema (parengta strategija, parengtas lankstinukas):

- Depresijos po gimdymo simptomų ir psichologinių sunkumų atpažinimas ir nukreipimas pagalbai gauti.
- Psichologinės ir emocinės pagalbos prieinamumo nėščiosioms, gimdyvėms, mamoms ir tėčiams, susiduriantiems su psichologiniais sunkumais, didinimas.
- Savitarpio pagalbos ir psichoedukacijos grupių savivaldybėse skatinimas (2024 m. visuomenės sveikatos biuruose numatytas prioritetas teikti psichologinės gerovės paslaugas).
- Šeimos konsultavimo asmens (šeimos) namuose, teikiant kompleksines paslaugas šeimai, prieinamumo plėtra.
- Vaiko gerovės 2022 – 2026 metų veiksmų planas (SADM).

NUTARTA:

6.1. Susipažinta su informacija.

7. SVARSTYTA V900 įsakymo DĖL NĖŠČIŪJŲ, GIMDYVIŲ IR NAUJAGIMIŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO peržiūra

Vertintas įsakymo peržiūrėjimo poreikis. Pateiktas siūlymas, kad įsakymo peržiūra įvyktų.

Sutarta sudaryti darbo grupę: gydytojas akušeris - ginekologas, gydytojas neonatologas, akušerė, VLK atstovas, visuomeninių organizacijų atstovai. Prof. Dr. D. Ramašauskaitė išsiųs visiems komisijos nariams siūlomus darbo grupės narius, komisijos nariai parašys savo pasiūlymus. Iki 2025-04-01 numatoma atlikti įsakymo peržiūrą.

NUTARTA:

7.1. Įsakymo peržiūrai pritarta.

7.2. Kitą posėdį organizuoti 2024 m. spalio 1 d. 14 val.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos akušerijos stacionarų 2023 metų ataskaita (16 skaidrių).
2. Lietuvos naujagimių 2023 metų ataskaita (Vilniaus PC naujagimiai 2023 m. – 10 skaidrių ir Kauno PC duomenys 2023 – 8 skaidrės).

Posėdžio pirmininkė

Posėdžio sekretorė

Prof. Diana Ramašauskaitė

Liudmila Tereško